

મેરીટાઇમ બોર્ડની આવકની ટકાવારી સરકારે કાપી લેવાના વિધેયક ઉપર

શ્રી શક્તિસિંહ ગોહિલનું વિધાનસભામાં પ્રવચન.

- કોંગ્રેસ પક્ષની સરકાર હતી ત્યારે વિરોધ પક્ષ ભાજપને વિશ્વાસમાં લઈને સર્વ સંમતિથી બંદરોના વિકાસ માટે મેરીટાઇમ બોર્ડ બનાવેલ હતું. આજે ભાજપ તેને ખતમ કરવા જઈ રહેલ છે.
- મેરીટાઇમ બોર્ડ બન્યું ત્યારે વિરોધપક્ષમાં રહીને ભાજપે બંદરોના વિકાસ માટે કામો કરવાની જે વાતો કરી હતી તેમાંથી ૨૨ વર્ષ સત્તામાં રહ્યા પછી એક પણ કામ કર્યું નથી.
- મેરીટાઇમ બોર્ડની આવકમાંથી ૧૫% બોર્ડના વિકાસ માટે આપવાની કાયદાની જોગવાઈમાં સુધારો તે વિધાનસભાના અધિકાર ઉપરની તરાપ છે.
- ૧૬૦૦ કી.મી. ના ગુજરાતના દરિયાકાંઠાના વિકાસને ઝુંધનારો ભાજપ સરકારનો નિર્ણય.
- મેરીટાઇમ બોર્ડના કાયદાની ૨૦ (૧) (એફ) થી બોર્ડના કર્મચારી રાજ્ય સરકારના કર્મચારીની સમકક્ષ હોવા છતાં સાતમાં પગાર પંચનો લાભ હજુ સુધી અપાયો નથી.
- કોંગ્રેસ સરકારે ભાવનગરના વિકાસ માટે એશિયાનું સૌથી મોટું શીપબ્રેકીંગ યાર્ડ વિકસાવ્યું પરંતુ ભાજપની સરકારે અલંગના વિકાસ માટે કોઈ ચિંતા કરી નથી. ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર નથી વિકસાવ્યું અને મજદૂરના કલ્યાણની પણ ચિંતા સરકાર નથી કરતી.
- સરકારી બંદરો નબળા પડે અને ખાનગી બંદરો ધમધમે તેવી ભાજપની નીતિ. નવલખી બંદરની નિકાસ એક વર્ષમાં એક લાખ ટન ઘટી ગઈ.
- લોક ગેઇટની વ્યવસ્થા સાથે એક સમયે ધમધમતું ભાવનગરનું બંદર આજે મૃત:પાય થઈ રહ્યું છે. સરકારની ભાવનગર વિરોધી નીતિના કારણે બે વર્ષ પહેલા જે ભાવનગરના બંદરથી ૦.૫૫ લાખ ટનની નિકાસ થતી હતી તે ઘટીને આ વરસે માત્ર ૦.૦૨ લાખ ટન એટલે કે સાવ નજીવી થઈ ગયેલ છે.
- કચ્છનું મુન્દ્રા સરકારી બંદર સક્ષમ બનવું જોઈએ કોઈ ખાનગી કંપનીને ન આપવું જોઈએ. મેરીટાઇમ બોર્ડની રકમમાં ઘટાડો ઘાતક બનશે.

શ્રી શકિતસિંહજી દ. ગોહિલ(અબડાસા) : માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, માનનીય મંત્રીશ્રી જે સુધારો લઈને આવ્યા છે. માનનીય મંત્રીશ્રીના કહેવા પ્રમાણે ખૂબ નાનો સુધારો છે પરંતુ એની દૂરોગામી અસર પડવાની છે. મેરી ટાઈમ બોર્ડની પ્રવૃત્તિ પર આ સુધારો એ ઘાતક સાબિત થશે. માનનીય મંત્રીશ્રી બિલના પ્રભારી માનનીય શંકરભાઈ જરૂર એ વાતને ગહનતાથી સમજી શકે. માનું છું કે કદાચ માનનીય નાણા મંત્રીશ્રીએ આ વિભાગને આ બિલ લાવવા માટેનો આગ્રહ રાખ્યો હોય એટલે સ્વાભાવિક છે કે, આપ નાનો સુધારો કહો પણ માનનીય નીતિભાઈ પણ માનનીય શંકરભાઈના આ નિગમ માટે કોથળામાં પાંચશેરી સાબિત થવાની છે. બહુ જ ખરાબ અસરો એની ઉભી થશે. આ જયારે આ કાયદો બન્યો ત્યારે ભારતીય જનતા પાર્ટી ત્યારે આ પક્ષ તરફ હતી અને એક સંવાદનો સેતુ કેવો હતો. સ્વ. માનનીય વિજયદાસજી મહંત આ બિલ લઈને આવ્યા એ પહેલાં ભારતીય જનતા પાર્ટીના સિનિયર સભ્યશ્રીઓએ એમના સાથે પરામર્શ કરીને કેટલીક જોગવાઈઓ હોવી જોઈએ એવો આગ્રહ રાખ્યો અને પ્રભારી મંત્રીશ્રી એ સુધારા સાથે આવ્યા અને વિધાનસભા ગૃહમાં માનનીય ધારાસભ્યશ્રીઓએ જે સુધારાઓ રજૂ કરેલા હતા એ સુધારાઓ ભારતીય જનતા પાર્ટીના સભ્યશ્રીઓએ પાછા ખેંચ્યા અને વિના વિરોધે આ મેરી ટાઈમ બોર્ડની સ્થાપના અંગેનું વિધેયક પસાર થયું.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, આજે જે આપ સુધારો લઈને આવો છો એ સુધારો વાજબી એટલા માટે નથી એ હું કહું છું. સૌથી પહેલું પાયાનું કારણ જયારે આ બિલ બન્યું ત્યારે સ્વ. માનનીય અશોકભાઈ ભટ્ટે આગ્રહ રાખ્યો હતો કે આ નિગમે જે કામ કરવાનું છે એમાં રાજ્ય સરકારને થતી આવકમાંથી આપ પંદર ટકા આપો છો. સ્વ. અશોકભાઈ આ વિધાનસભા ગૃહમાં ૧૫ જુલાઈ, ૧૯૮૧ના રોજ બોલેલા હતા અને કેટલીક વાતો કરી હતી. એમણે જી.એસ. એફ. સી., જી. આઈ. આઈ. સી., ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડને ટાંકીને કહ્યું હતું સ્વ. અશોકભાઈ ભટ્ટે કે ૧૫ ટકા અને ૨૦ ટકા આપવા પડે છે એમને વહીવટી ખર્ચ માટે અને એમણે એ પણ આગ્રહ રાખ્યો કે, આ વિભાગમાં ટેકનીકલ નિષ્ણાત લોકોની તમે ભરતી કરો. સરકાર આવક લઈ લે એના બદલે ચોક્કસ રકમ તમે ત્યાં ફાળવો. માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, આજે માનનીય મંત્રીશ્રીએ જે વાત ઘોઘા દહેજ ફેરી સર્વિસની કરી, ૧૯૮૧માં માનનીય સ્વ. અશોકભાઈના શબ્દો, મેં એમ પણ કહ્યું છે કે ગુજરાતમાં દહેજ અને ઘોઘા વચ્ચે ફેરી સર્વિસ શરૂ કરવાનું કામ આ બોર્ડ તાત્કાલિક સંભાળી લઈ લે, સ્વાચ્છતા આપો, પૂરા પૈસા આપો અને જે અંતર ઓછું થાય તે અંતરથી રાજ્યને લાભ થવાનો છે. માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, નેવલ ઇન્સ્ટિટ્યુટ પણ બનાવો. આ બોર્ડમાં અન્ય પ્રવૃત્તિની સાથે એમણે વિકાસની કેટલીક વાતો, ટેકનીકલ જ્ઞાનવાળા અધિકારીઓ, આઈ.એ.એસ.ની ભરતીથી ન અટકો, નિષ્ણાતોને મૂકો અને આપ જે સુધારો લઈને આવ્યા છો એના સંદર્ભમાં એમનો કહેવાનો મતલબ એ જ હતો કે થયેલી આવક રાજ્ય સરકાર લઈને બીજે વાપરે એમ નહીં, મોટો હિસ્સો આ બોર્ડ પાસે હશે તો મેરી ટાઈમ બોર્ડ એની પ્રવૃત્તિ વધારે સુચારૂ કરશે.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, મારો બીજો વાંધો એ છે કે, આ વિધાનસભા ગૃહ એ સર્વોપરી ગૃહ છે. સરકાર આવેને જાય, પાર્ટી આવેને જાય પણ વિધાનસભા ગૃહ એ કાયમી છે. કયો પક્ષ આ પક્ષે છે કે આ પક્ષે એવું નહીં અને કેટલાક મૂળભૂત અધિકારો સરકાર ગમે તેની હોય આ વિધાનસભા ગૃહે હંમેશાં પોતાની પાસે રાખ્યા છે. છેલ્લા થોડાક સમયથી આ જે બાબત બને છે જેનો હું સખત વિરોધી રહ્યો છું.

(શ્રીશક્તિસિંહ દ.ગોહિલ)

કે વિધાનસભા ગૃહના અધિકારો કોઈપણ સરકારે લેવાના પ્રયત્નો નહિ કરવા જોઈએ. આ વિધાનસભા ગૃહે કાયદો બનાવ્યો ત્યારે એ અધિકાર પોતાની પાસે રાખ્યો. આ પક્ષે બેઠેલાએ પણ સહમતી સુધારા પાછા ખેંચીને એ વાત ગ્રાહ્ય રાખી છે એટલે સરકારે પણ ગ્રાહ્ય રાખી છે. આજે તમે સ્પેસિફિક કરો કે આવક થશે એમાંથી કેટલા ટકા નિગમને આપશે? આ વિધાનસભા ગૃહે કાયદામાં જોગવાઈ કરી કે આવકના ૧૫ ટકા અમે મેરી ટાઈમ બોર્ડને આપીશું, મને એમાં વાંધો નહોતો. કદાચ આજે સરકાર ખુલા હાથે આવી હોત અને કહ્યું હોત કે બે ટકા વધારે આવક અમારી તિજોરીમાં આવે અમારે કંઈક બે છેડા ભેગા કરવા અમારે બીજી આવક કરવી છે, આ વર્ષ ચૂંટણીનું છે. અમારે પૈસાની આવકની જરૂર છે. ૧૫ ટકા નહિ અમે ૧૩ ટકા કરીશું અને બે ટકા એમના ઓછા કરીશું. અમે પાંચ ટકા કરીશું અને ત્રણ ટકા ઓછા કરીશું. તો આ વિધાનસભા ગૃહને એ મંજૂરી આપવા વખતે ખબર હોત કે અમે આવકના કેટલા ટકા મેરી ટાઈમ બોર્ડને સરકાર આપે છે એની એક ચોક્કસ વાતને અમે જાણીએ છીએ, આ ગૃહ જાણે છે અને આ ગૃહ કાયદાકીય એને મંજૂરી આપે છે. આપનો સુધારો શું છે? આપનો સુધારો છે કે કલમ-૨માં રાજ્ય સરકારે લીધેલા રાજ્ય ચાર્જના ૧૫ ટકાની ગણતરીએ કરેલું એ શબ્દના બદલે રાજ્ય સરકાર રાજ્યપત્રમાં જાહેરનામાથી નિર્દિષ્ટ કરે તેવા દર. આપના મારફતે માનનીય મંત્રીશ્રીને કહીશ કે આના કારણે શું થાય. એક ખુલ્લો દોર સરકારને મળશે. કાયદો ચિરંજીવી છે, આપણે કોઈ ચિરંજીવી નથી. કાલે સરકાર આવે એ સરકારને ઠીક લાગે તેવું નિર્દિષ્ટ કરીને કરશે એને આ વિધાનસભા ગૃહમાં આવવાનું નહિ રહે એના કરતાં હજી હું કહીશ આ બિલ પ્રવર સમિતિને સોંપો. હું કેટલાક મુદ્દા બતાવીશ કે આપ ઘટાડો છો એ શા માટે વાજબી છે? પ્રવર સમિતિને અભ્યાસ કરવા દો પાંચ ટકા કે ૧૩ ટકા કે ૧૫ ટકા અથવા પ્રવર સમિતિ કહે કે ૨૦ ટકા તો એ પાંચ ટકા વધારો એના બિલ સાથે આવો અમે એને સમર્થન આપીને વિના વિરોધે બિલ પસાર કરાવવાની અમારી તૈયારી છે. પરંતુ આ જે પદ્ધતિ છે એમાં વિધાનસભાનો અધિકાર છે, ગૃહનો અધિકાર છે એ જતો રહેવાનો છે.

હું મેરી ટાઈમ બોર્ડનો ૩૩મો વર્ષથી અહેવાલ વાચતો હતો. આપના ઉદ્દેશ અને કારણો ખૂબ ગહન છે. આપે દરિયાકાંઠાના લાભો ગુજરાતના બંદરની વ્યુહાત્મક રચનાઓ, જહાજ માલની ભૂમિકા વધુ સંગીન બનાવવાની, ગુજરાતમાં બંદરોનો વિકાસ કરવાનો, રોરો ટર્મિનલ, જેટી, સમૃદ્ધ પ્રવાસન, સમુદ્ર ઘંટરો ખૂલ કરવાનું છે અને આ બધું કરવા માટે જો આપને આપના ૧૫ ટકા પણ પૂરા નહોતા પડતા તો હવે આ રકમ આપ ઘટાડશો એનાથી ૧૬૦૦ કિલોમીટરનો દરિયા કિનારો ધરાવનાર ગુજરાતના વિકાસને વિપરીત અસર પડશે અને એટલા માટે હું કશું છું કે આપે આ નહિ કરવું જોઈએ.

મારો બીજો મુદ્દો છે કે આપની કલમ-૨૦(૧) (એફ) એ એમ કહે છે કે આપના મેરી ટાઈમ બોર્ડના કર્મચારીઓ એ રાજ્ય સરકારના કર્મચારીને સમકક્ષ છે, કાયદાકીય જોગવાઈ આપે કરી છે અને એટલા માટે જ્યારે આપ રાજ્યના કર્મચારીઓને સાતમું પગાર પંચ આપો છો ત્યારે આપે આપના મેરી ટાઈમ બોર્ડના કર્મચારીઓને

પણ સાતમું પગાર પંચ આપવું પડશે. બોર્ડનું નિયમિત મહેકમ ૧૪૭૫નું જે જયારે પેન્શનરો ૩૨૦૦ જેટલા છે, સાતમું પગાર પંચ મળે એના લીકે ૧૮ કરોડ જેવો આપને વધારાનો ખર્ચ આવવાનો છે. આપ ૧૫ ટકા કાપ મૂકશો પણ એમને તો પૈસા આપવા પડશે. આખરે પાઘડીનો વળ છેડે એમ સરવાળે રોકાશે ક્યાં તો વિકાસને વિપરીત અસર પડશે.

શ્રી શક્તિસિંહ ગોહિલ: (ક) માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, અલંગનું શીપ બ્રેકીંગ યાર્ડ છે. એશિયાનું લાજેસ્ટ શીપ બ્રેકીંગ યાર્ડ છે. આંતર માળખાકીય સુવિધાઓ પૂરી પાડવાની જવાબદારી મેરીટાઇમ બોર્ડની છે. આપના ૧૫ ટકા પૂરા પડતા હોત, પૈસા હોત તેમના પાસે તો આંતર માળખાકીય સુવિધાઓથી સમૃદ્ધ બનાવ્યું હોત. આપણે એ નથી આપી શક્યા. નામદાર હાઇકોર્ટ કહ્યું, ત્યાંના મજૂરો માટેની સુવિધા. આપણે સ્વ. હરભાઈ મહેતા કમિટીની જે ભલામણો હતી એ ભલામણોને આધારિત આપણે માળખાકીય સુવિધાઓ આપી શક્યા નથી.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, શીપ મદદરિયેથી આવીને શીપ બ્રેકીંગ યાર્ડમાં જયારે લાંગરે છે ત્યાં સુધી અનેક વિદનો વચ્ચેથી પસાર થાય છે. તેને મદદરૂપ થવાનું ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર મેરીટાઇમ બોર્ડની જવાબદારી છે. આપણે નથી આપી શક્યા. શીપ એક ફૂટ આગળ રહી જાય તો તેના બ્રેકીંગમાં કેટલી મુશ્કેલી અને કેટલું ગુસ્સાન આવે છે એનો આપણે વિચાર કરી શકતા નથી. કારણ કે આપણી પાસે પૈસાની મુશ્કેલી છે.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, મારી એ પણ ચિંતા છે કે ખાનગી બંદરો ધમધમ્ અને સરકારી બંદરો છે તેની મુશ્કેલીઓ આનાથી વધશે. આપણે ત્યાં તેની વિપરીત અસર પડશે. મારે માત્ર બે વાત કરીને મારી વાત પૂરી કરવી છે. હું જોતો હતો આપનો વહીવટી અહેવાલ. નવલખી બંદર ૨૦૧૩-૧૪માં ૭ લાખ ટન મીઠાની નિકાસ કરતું હતું એ ઘટીને ૨૦૧૫-૧૬માં ૬ લાખ ટન આપની નિકાસ થઈ ગઈ. વિકાસ ન થયો. ભાવનગર એ બારમાસી બંદર છે. બારમાસી બર્થિંગ બંદર. જૂના જમાનામાં લોકગેઈટ બનાવીને બંદર સુધી શીપ આવે એવી વ્યવસ્થાવાળું બંદર. આજે આપણે તેને કઈ હાલતમાં લઈ ગયા છીએ? કેપ્ટીવ જેટી કે ખાનગી જેટીને વિકસાવવાની જવાબદારી મેરીટાઇમ બોર્ડની છે. મને દુઃખ છે કે ભાવનગરમાં એક પણ કેપ્ટીવ જેટી, એક પણ ખાનગી જેટી આ સરકાર વિકસાવી શકી નથી. બંદરને ડિશીલ્ટીંગ કરવું જોઈએ. આપણે કરાવી શક્યા નથી. મારે માત્ર એક આંકડો આપીને મારી વાત આપણાં સૌના માટે, માનનીય મંત્રીશ્રીને પણ કહીશ કે આમાં પોલિટીકલ ઓબ્ઝર્વેશન ન લે. ભાવનગરના બંદરની ચિંતાનો વિષય લઈને આપ આને લેજો. જે આંકડા છે આપની સરકારે આપેલા. ૨૦૧૨-૧૩માં ભાવનગર બંદરથી ૦.૫૫ લાખ ટન નિકાસ થતી હતી. ૨૦૧૩-૧૪માં આ ઘટીને ૦.૨૭ લાખ ટન નિકાસ થઈ. એ પછી ૨૦૧૪-૧૫માં ૦.૦૨ લાખ ટન નિકાસ થઈ. નહિવત્ થઈ ગઈ. ભાવનગરનું બંદર મૃતપ્રાય થઈ ગયું. આની ચિંતા આપ ક્યારે કરી શકશો? જો આપની પાસે આ ૧૫ ટકા કરતા પણ વધારે નાણાં હશે તો. મુંઢાનું આપનું સરકારી બંદર છે. કેટલાક ખાનગી લોકોની એના પર નજર છે. આપના મારફત મારી માનનીય મંત્રીશ્રીને વિનંતી છે કે રાજ્ય સરકારનું આપું એક પણ બંદર ખાનગી લોકો ગમે તેવો ડોળો રાખતા હોય એને નહીં આપતા. કમાઉં બંદરો થઈ શકે, આપ પૈસા વધારે નાખો. ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર આપો અને

અધ્યક્ષશ્રી અધ્યક્ષસ્થાને

બંદરોનો વિકાસ થાય એ દિશામાં આપ, માનનીય નાણાંમંત્રીશ્રી તો કહેશે પરંતુ બંદર વિભાગની ચિંતા બંદર વિભાગના માનનીય મંત્રીશ્રીએ કરવાની છે ત્યારે હું અપેક્ષા રાખું છું કે આજનો જે આ સુધારો છે, સુધારો દેખીતો નજીવો કે નાજુક લાગે પરંતુ એ મેરીટાઇમ બોર્ડ માટે ઘાતક રહેશે. ક્યારે કેટલા નાણાં ઘટાડવા એ આ વિધાનસભા ગૃહના હાથમાં નથી રહેતું, સરકારના હાથમાં જાય છે. એ સંજોગોમાં આ બિલ પ્રવર સમિતિને સોંપવામાં આવે, પુનઃ વિચાર કરવામાં આવે અને એ પછી જ આ વિધાનસભા ગૃહમાં આવે એવી વિનંતી સાથે મારી વાત પૂરી કરું છું.